

Die zeiltocht over de oceaan deed haar nog maar eens beseffen dat **‘minder’ de weg is naar ‘meer’**. En toch houdt Clara Cleymans een pleidooi voor overbodigheid. Een gesprek over ‘tijdfluide’ zijn, dertig worden, breiende oma’s, bange mama’s, ‘bavianenpoepen’ en blote hemels. “Ik zou met heel veel verschillende levens gelukkig zijn.”

tekst Tom de Leur foto's Kris Van Exel

Wie is ...

Clara Cleymans (35) is actrice, zangeres, pianiste, moeder en zeebonk. Ze speelde op haar achtste de kleine Cosette in de musical *Les Misérables*. Ze studeerde filosofie aan de UAntwerpen en piano aan de muziekacademie. Ze is bekend van series op tv als *De Ridder*, *Quiz me Quick*,

Tegen de Sterren op en Sterregem. In het theater is ze onder meer actief bij het gezelschap Comp Marius, met de hommage *Diep in mij* voor Yasmine, met Kleinkunsteiland en Club 27. Ze is getrouwd met muzikant Jo Mahieu, heeft twee dochters, Romy en Jeanne en woont in Antwerpen.

“Mijn relatie met tijd, mijn chaos in het algemeen, mijn vergeetachtigheid, brieven niet openmaken, brieven van deurwaarders: voor mijn man was dat nieuw, voor mij van alle tijden”

Zeil je voor het eerst, dan sla je een flater. De wijze woorden van filosoof Bart Kaëll bleken na 33 jaar nog te gelden toen Clara Cleymans met viroloog Steven Van Gucht te water ging met een piepkleine catamaran, ter voorbereiding van hun tocht over de oceaan. “Ze zeggen dat catamarans niet kunnen kapseizen, maar dat kunnen ze dus wel.” (*lacht*) Bleven Clara en haar bekende reisgenoten overeind tijdens hun 21 dagen durende oversteek? Kwamen die orka’s alleen groeten of hadden ze iets anders in gedachten? En heeft Clara haar talenten als medisch hulpverlener moeten toepassen? U kunt het zien in *Over de oceaan*.

Vertel het ons anders gewoon nu, Clara, want jij was de ‘medic’ aan boord.

“Laten we zeggen dat ik het met die taak niet zo druk heb gehad. (*lacht*) Ik heb wel draadjes van een gehecht been moeten verwijderen. Maar ik had alleen het hechten geleerd, niet het weghalen. Ik kon wel op de assistentie rekenen van Steven Van Gucht (*de viroloog is dierenarts van opleiding, red.*). Hij had het zelf kunnen doen, maar hij zei dat mijn ogen beter waren. Ik ben blij dat ik die medische opleiding ter voorbereiding van de reis heb gekregen, want ik bleek over een paar dingen toch vrij slecht geïnformeerd. Zo knipte mijn jongste dochter op de trein naar Oostende ooit in de duim van mijn oudste. Ik heb er drie pleisters rond gedaan en dat gewoon laten zitten. Fout! Je moet elke wonde ontsmetten, hoe klein ook. En brandwonden moet je niet met koud water behandelen, maar met lauwwater. Als medic zei ik ook tegen iedereen aan boord: smeer je in, de zon is op zee extra gevaarlijk, want je voelt het niet door de wind. Ons Celine (*Van Ouytsel, ex-Miss België, red.*) is nogal een zonneklopper, die ging overdag weleens in de zon liggen.

Vul dat zinnetje maar aan

Ik vind klein geluk in ...
warmte. Ik heb het snel koud. Een warmtekussen of -kruik tegen mijn rug of voeten, daar kan ik eeuwig blij om zijn.

Ik ga nooit buiten zonder ...
zonnecrème. Met mijn huidtype een must, ook in de lente of de winter.

Dan zei ik: *niet doen, kom eruit*. Eén keer was het te laat: ze kreeg heel felle hoofdpijn. Ik heb mezelf altijd goed ingesmeerd. Ik had ook een heel lelijke hoed. En schaduw is voor mij heilig (*met haar huidtype, red.*). Schaduw is schaars op zo’n boot. Dus zit je bijna nooit alleen, al heb je daar soms behoefte aan. Maar ik vond dat niet erg, ik praat en luister graag.”

Ben je bang geweest? Steven Van Gucht vertelde dat hij één keer bijna overboord sloeg terwijl er niemand anders op het dek was. “Als ik in zee was gegaan, zou niemand dat gemerkt hebben.”

“Echt? Dat wist ik niet eens. Maar op zo’n boot moet je niet stoer doen. Het gaat altijd op en neer, die railing is echt niet hoog, je valt zo overboord. Dat moet een heel rare dood zijn: overboord gaan, nog roepen en die boot zien verdwijnen. En dan de nacht die komt. (*blaast*) Wat een nachtmerrie. Bij duisternis moesten we altijd een reddingsvest dragen. Maar dan was ik aan het koken en ging ik even zonder vest naar buiten om wat etensresten overboord te gooien. Dan mag er echt niks onverwachts gebeuren. Dat is raar, hoor, zo’n nacht op zee. Zeker als het bewolkt is en er geen sterren zijn: dan kun je niet zien waar de zee overgaat in de lucht. *Spooky*, zo’n muur van zwart. Mijn hart sloeg dan wel eens over: wat als ik nu overboord ga?”

De Poolse Krystyna Chojnowska zeilde in 1978 als eerste vrouw solo de wereld rond. “Ik deed alleen wat ik wilde en soms wat ik moest doen. Nooit en ergens anders voelde ik me zo vrij”, zei ze.

“Dat snap ik helemaal. Ik geloof heel hard dat wij eigenlijk nomaden zijn, die beter gedijen onder een blote hemel. Kijk naar kinderen: haal ze weg van tussen die vier muren en ze vinden alles leuk. Ik ben deze zomer voor het eerst met de kinderen gaan kamperen; je kunt mij niet gelukkiger hebben dan op een camping. Alles wordt ‘een ding’. Eten opwarmen wordt een ritueel. Je zit met je twee kinderen naar dat gasvuurtje te kijken, in een klapstoel, met een lauwwater pintje. Daar word ik blij van. Ook op zee doet die onttrekking van het dagelijkse leven deugd. Zeker als volwassene worden we heel vaak blootgesteld aan dingen die moeten en niet anders kunnen. Ik hou van mijn job, maar ik denk heus niet elke keer ‘joepie’ wanneer ik naar een cultureel centrum rijd om op te treden. Al die mails, die brieven en belastingen: je zit in een soort soep waar je niet echt voor gekozen hebt, je wordt er gewoon in geboren. Als je daar geen zin in hebt, zien mensen je snel als een profiteur of een *freerider*. Maar als je heel diep zit, gigantisch veel liefdesver-

driet hebt, geen mama kunt worden terwijl dat je grote droom is: ga de zee op en je problemen lijken weg. Die verwijdering van land is een verwijdering van jezelf, je wordt iemand anders. Wij hebben dat gezien bij andere zeilers: het zijn vaak mensen die hun gewone leven vaarwel hebben gezegd. Ik wil dat niet romantischer voorstellen dan het is, maar ik snap het wel.”

Heb je dat bewustzijn meegenomen aan land?

“Ik verlies mijn verwondering gelukkig niet snel, ik hou niet van cynisme, ik heb niet veel nodig om de mooie dingen te appreciëren. Maar ik heb wel het gevoel dat we aan land erg vervuild worden. Door reclame, door smartphones, door sociale media, door materie.”

Geef je die boodschap mee aan je dochters? Romy en Jeanne zijn vijf en acht, dat is nog jong.

“We hebben daar gesprekken over, ja. Zo zijn we nogal streng op spullen van de kermis. Dan zeggen wij: *als je eendjes gaat vissen, kies je voor brot*. Dat klinkt hard, maar ze zeggen soms zelf: *al die plastic, dat is zo erg voor de natuur*. De oudste wou ook vegetariër worden, want ze vindt dat altijd *superriest voor die dieren*. Tegelijk zegt ze ook: *ik vind vlees soms zo lekker*. We gaan hen niet dwingen, maar ze mogen er wel over nadenken. Om terug te keren naar onze zeiltocht: ik had zelfs nog liever nog minder luxe aan boord gehad. We staan te weinig stil bij warm water uit een kraan, bij het feit dat we elke dag zonder problemen koffie kunnen drinken.”

Heb je gehuild aan boord?

“Ja, onder meer toen ik een cadeautje kreeg dat mijn oma voor me gemaakt had. Ik denk niet dat het in de uitzending zat, maar mijn vader had zijn moeder gevraagd een soort jasje voor zakdoekjes te breien. Mijn oma leed al jaren aan dementie en herkende ons niet meer, maar kon blijkbaar nog altijd haken en breien. Mijn oma is inmiddels gestorven; het laatste jaar ging het snel bergaf. Ik heb ook op andere momenten gehuild, hoor. Je zintuigen zijn tijdens zo’n zeiltocht aangescherpt, je bent niet meer verdoofd door die smartphone en mails en dingen die moeten. Iedereen werd aan boord wat filosofischer. Ik weet nog dat ik op een van de laatste dagen in de camera keek en tranen in de ogen kreeg toen ik zei dat ik de zee zou missen.”

Van welke plicht aan land zou je ontslagen willen worden?

(*denkt lang na*) “Van timing. Ik hou niet van op tijd zijn, ik ben er niet goed in. Ik noem mezelf dan ook *tijdfluide*, mag ik dat woord hier lanceren? (*lacht*) Ik zou graag hebben dat ▶

Als mijn huis in brand staat, red ik als eerste ...
ik zou piano zeggen, maar die krijg ik niet in mijn eentje buiten. Dan maar het eerste kunstwerk dat mijn man en ik kochten: een anker van Pierre Alechinsky.

Ik kan blijven eten van ...
shakshuka. Een gerecht uit het Midden-Oosten met tomatensaus, komijn en gepocheerde eieren dat je kunt pimpen met feta en koriander. Doe er maar een platbroodje bij ook.

de school ergens begint tussen halfnegen en halfelf. En een repetitiedag tussen 9 en 11. Als ik ergens op tijd moet zijn, schiet ik altijd in de stress. Soms denk ik: *wacht, ik ben nog op ruim op tijd*. Voor ik vertrek, steek ik dan nog even de was in. Waarvoor ik dan tien minuten verder ben en toch weer in een rush zit.”

“Wat mijn man daarvan vindt? (*kucht*) Hij vond dat onbegrijpelijk. Mijn relatie met tijd, mijn chaos in het algemeen, mijn vergeetachtigheid, brieven niet openmaken, brieven van deurwaarders: voor hem was dat nieuw, voor mij van alle tijden. (*lacht*) Hij heeft nu ingezien dat het geen kwestie van luiheid is. Tachtig procent van mijn vriendenkring bestaat trouwens uit mensen die dat ook hebben. Ik kan zelfs zeggen dat ik niet de ergste ben en dat maakt me intens gelukkig. Af en toe zegt mijn man dan: *je moet dat gewoon doen*. Dan zeg ik: *aha, het probleem zit hem in het woordje ‘gewoon’*. Er gaat bij mij heel veel energie verloren bij het in orde willen zijn met zaken. Maar dan zeg ik tegen Jo: ik heb andere kwaliteiten. Ik ben leuk. En ik zaag niet.” (*lacht*)

En ik heb de oceaan overgestoken met een zeilboot.

“Ja, toch? Ik heb met dit avontuur ook een beetje een voorbeeld willen stellen voor mijn dochters. Dat je zoiets gewoon kunt doen, als moeder, zonder je kinderen te schaden. Toen ik studeerde, had ik misschien wel op Erasmus willen gaan (*stude- ren in het buitenland, red.*). Maar dat hebben mijn ouders niet echt gestimuleerd. Vooral mijn moeder was heel erg bezorgd, zelfs een beetje bang. Ik snap dat wel, ik ben klein van gestalte en ik ben een vrouw en ik ben heel verstooid. Mijn moeder vond het al erg toen ik op mijn dertiende op internaat ging aan het Lemmensinstituut (*om er vanaf het derde middelbaar woordkunst-drama te studeren, red.*). Zij was daar totaal niet klaar voor, elke maandag was ik voor vijf dagen weg. Mijn ma- ma heeft me lange tijd een beetje onderschat. Dat gaf ze zelf toe toen ze me voor mijn dertigste verjaardag een brief schreef. Ik vond dat ongelooflijk knap van haar. Daarom wil ik dat aan mijn kinderen laten zien: je mag soms voor jezelf kiezen. Dat vinden ze wel interessant. In tegenstelling tot het programma *Over de oceaan* trouwens: dat vinden ze heel erg saai. Ik snap dat wel; er loopt geen piraat met een ooglapje rond op het dek.” (*lacht*)

Je doet zelden mee aan tv-programma's “met BV's”.

“Omdat ik televisie vaak echt ... onnozel vind. Ja, sorry, er zijn gewoon zoveel dingen die ik nog veel liever doe.”

Vul dat zinnetje maar aan

Ik wil een avond op café met ...
Chilly Gonzalez, een Canadese pianist die niet alleen goed kan spelen, maar ook grappig, intelligent en lief is. Mooie combinatie.

Het boek dat ik iedereen kan aanbevelen is ...
De lachende man van Victor Hugo, uit 1869. Hugo is een meester in beschrijvingen van zijn omgeving.

Je hebt wel meegedaan aan ‘De slimste mens ter wereld’, in 2018. Je hield het één aflevering vol.

“Ja, maar ik ben ook niet goed in spelletjes. En ik wilde me niet voorbereiden. Ja, dan haal je het niet. Je moet spel ook tactisch spelen, ik kan dat niet.”

Je broer Jelle kon dat wel. Hij verloor de finale in 2013 van Gilles De Coster.

“Bij ons thuis stond vroeger vaak *Blokken* op. Jelle zat dan altijd keihard mee te spelen, terwijl ik als een worm in de zetel lag. Ik ben totaal niet competitief, Jelle wel. Jelle won altijd met gezelschapsspelletjes, altijd. Ik kon nooit winnen, mocht ook nooit winnen, dat was een kwestie van overleven. (*lacht*) Jelle weet veel meer dan ik, maar ik ben filosofischer. Ik heb dat ook gestudeerd: pittig, maar reuzeleuk. Ik dweep nu heel hard met een Koreaans-Duitse filosoof, Byung-Chul Han. Zijn boekje *Vita Contemplativa (het beschouwende leven, red.)* was een pleidooi voor het overbodige. Han vindt dat ons leven te praktisch, te functioneel, te efficiënt is geworden. Het overbodige maakt ons tot mens. Niets doen, feesten, je opkleden voor een feest, dingen die trager gaan, een boek lezen, met de hand schrijven, wandelen. Heel interessant, want filosofie wordt al heel lang beschouwd als iets wat je niet nodig hebt. Het maakt mensen zenuwachtig, want je moet in de filosofie alleen dieper ingaan op iets waar je even goed aan voorbij kunt gaan of grote verbanden trekken. Inzoomen of uitzoomen. Ik blijf het straf vinden dat je in ons land filosofie mag studeren. Dat ze niet zeggen: *weg daarmee, daar heb je niks aan*. Kunst en cultuur hebben dat ook: als alles goed gaat, is er tijd en ruimte voor. Tot het misgaat, zoals met de coronacrisis. Kunst ging als eerste voor de bijl. Maar wat deden mensen tijdens corona met hun vrije tijd? Ze gingen schilderen. Of pakten hun instrument van twintig jaar geleden vast. Of wandelden. Die boodschap wil ik aan mijn kinderen geven: geld is niets, je hebt natuurlijk een minimum nodig, maar tijd is veel belangrijker. Aan boord van die zeilboot had ik geen make-up, geen smartphone, wat boeken en wat tekenmateriaal en ik was perfect gelukkig. Ik moet wel toegeven dat ik te weinig kleren had ingepakt. Drie T-shirts en drie shirtjes extra had wel gemogen.” (*lacht*)

Onthechting is een mooie deugd. Maar wanneer ben je écht onthecht in een land als België?

“Een mens heeft basisbehoeften, dat is evident. Maar er is heel veel waarvan we denken dat het nodig is. Dat is de kracht van reclame, van sociale media, van elkaar aansteken met dingen die we willen. Dat wordt erger en erger. Ik voel ook in mijn

“Die keer dat ik het effect van een lipfiller wilde ... Effectief, ik stond vol blauwe plekken rond mijn lippen, ik had echt een bavianenpoep. Thuis nooit proberen, lieve mensen”

omgeving dat er best veel mensen zijn die sukkelen met balans en geluk. Ik heb dat niet. Omdat ik – denk ik – ’s avonds piano speel en dat als mijn grootste geluk bestempel. Ik kan daar blijvend geluk uit putten, als een soort eeuwige fontein.”

Je Instagramaccount straalt dat ook uit. Geen glamour, integendeel.

“Bij elke foto die ik post, denk ik: *dit moet een appel zijn tot verantwoordelijkheid voor het geestelijk welzijn van anderen*. Als ik alleen maar foto's neem van de perfecte momenten met mijn kinderen, in een glamoureuze jurk terwijl ik mijn baby de borst geef en laat zien hoe gemakkelijk dat is, met palmbomen en cocktails, dan voelen mensen zich daar niet goed bij. Oké, je hebt van die mensen die een droom beleven, die genoeg geld

hebben om alles te doen waar veel mensen van dromen. Maar van het ene feestje naar het andere: ik vind daar niks aan. Om eerlijk te zijn: ik heb geen idee waarom al die mensen mij op Instagram volgen (*ze heeft 45.000 volgers, red.*). Ik zet er hooguit om de drie maanden iets op.” (*lacht*)

Eén foto viel me wel op: jij met lange haren en een kort rokje, als het personage Isabel van de film ‘Seraf’ van de serie ‘W817’. Je bedankt daarbij “de bedenkers van het lipfillende vacuümpotteke”.

“Ik wou voor die rol echt de look van een Instagram chick hebben, met valse wimpers, vals haar, valse nagels. En ik wou ook die volle lippen, alsof ik lipfillers had laten inspuiten. Die fillers zie je overal, blijf daar van weg mannekes, dat is zo lelijk. Maar online vond ik dus een filmpje waarop iemand haar lippen vacuüm trok door twee minuten aan een potje te zuigen. De mensen van make-up zeiden: *Clara, dat is op eigen risico, want daar krijg je lelijke bloeditstortingen van*. Effectief, ik stond vol blauwe plekken rond mijn lippen, ik had echt een bavianenpoep. Thuis nooit proberen, lieve mensen.”

Een vraag die me plots overvalt: voel jij je wel thuis op deze wereld?

“Jawel, hoor. Ik voel me soms wel een beetje een outsider, maar vroeger meer dan nu. Vroeger hield ik niet echt van mensen, toch niet in groep. Ik was altijd heel argwanend in gezelschap. Ik heb dat nog bij mensen die de aandacht opeisen. Dan denk ik soms dat ik moet bijbenen, mezelf moet bewijzen, dan voel ik me weer dat kleine meisje. Maar ik voel me hier geen *alien*, hoor. Ik denk daar weleens over na, maar ik denk over zoveel dingen na, het stopt gewoon niet. (*lacht*) Ik heb vooral het idee dat ik met heel veel verschillende levens gelukkig zou zijn. Als ik getrouwd was met iemand van de jetset bijvoorbeeld, of op een zolderkamer zou leven voor de kunst. Het ergst zou zijn om altijd hetzelfde te hebben. Dat is het fijne van mijn job, dat je een glimp krijgt van een ander leven.”

Zelfs een glimp van zangeres Camille, die je imiteert in het nieuwe programma *Sterregem*.

“Daar stond ik dan, in een roze glitterpakje op rolschaatsen. Maar ik snap Camille die zelf zei dat ze vroeger ook maar gewoon grote truien met kappen droeg en door haar outfits iemand anders wordt. De kracht van zo'n tenue, dat doet iets met je. Ook toen ik die griet in de film van *W817* speelde. Dan had ik van die lange valse nagels waarvan ik altijd dacht: *wie draagt dat in godsnaam, dat is gewoon super onhandig*. Tot je ze draagt en je vanzelf sierlijker met je handen gaat bewegen. Dan denk je vanzelf: *oké, dit zou ook gaan*. Dat geef ik ook mijn kinderen mee: flexibiliteit is de sleutel tot geluk. Als ik mezelf thuis buitensluit en met de kinderen op straat sta, floreer ik: ik leef op als ik moet improviseren, chaos oplossen geeft me energie. En als het tegenzit, zoek ik een uitweg. Zo zeg ik het ook aan mijn dochters: meisjes, zo gaat dat in het dierenrijk, de dieren die zich niet aanpassen, gaan dood. Maar dat zeg ik dan op een iets zachtere manier.” (*lacht*)

Over de oceaan is te zien op Streamz en op Play4 en GoPlay. Op 22/10 is er een benefietvertoning van de *W817*-film voor acteur Aron Wade in alle Kinepolis-bioscopen. ■